

HRVATSKI SABOR

1659

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O USPOREDIVOSTI NAKNADA, PREBACIVANJU RAČUNA ZA PLAĆANJE I PRISTUPU OSNOVNOM RAČUNU

Prolašavam Zakon o usporedivosti naknada, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu osnovnom računu, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 7. srpnja 2017.

Klasa: 011-01/17-01/54

Urbroj: 71-06-01/1-17-2

Zagreb, 13. srpnja 2017.

Predsjednica
Republike Hrvatske

Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O USPOREDIVOSTI NAKNADA, PREBACIVANJU RAČUNA ZA PLAĆANJE I PRISTUPU OSNOVNOM RAČUNU

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

ODJELJAK 1. PREDMET ZAKONA

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju:

1. transparentnost i usporedivost naknada povezanih s računom za plaćanje
2. prebacivanje računa za plaćanje unutar Republike Hrvatske
3. olakšavanje prekograničnog otvaranja računa za plaćanje i
4. otvaranje i korištenje osnovnog računa.

Usklađenost s pravnim aktima Europske unije

Članak 2.

Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva 2014/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o usporedivosti naknada povezanih s računima za plaćanje, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu računima za plaćanje s osnovnim uslugama (Tekst značajan za EGP) (SL L 257, 28. 8. 2014., u daljnjem tekstu: Direktiva 2014/92/EU).

ODJELJAK 2. POJMOVI

Članak 3.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. »*država članica*« je država članica Europske unije i država potpisnica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru
2. »*kreditna institucija*« je kreditna institucija kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki (1) Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (Tekst značajan za EGP) (SL L 176, 27. 6. 2013.)
3. »*kreditni transfer*« je nacionalna ili prekogranična platna usluga kojom se račun za plaćanje primatelja plaćanja odobrava za iznos novčanih sredstava prenesen platnom transakcijom ili nizom platnih transakcija na teret platiteljeva računa za plaćanje od strane pružatelja platnih usluga kod kojeg se vodi platiteljev račun za plaćanje, na osnovi instrukcije koju daje platitelj
4. »*izravno terećenje*« je nacionalna ili prekogranična platna usluga za terećenje platiteljeva računa za plaćanje kada platnu transakciju inicira primatelj plaćanja na osnovi suglasnosti platitelja
5. »*nacionalna platna transakcija*« ili »*nacionalna platna usluga*« je platna transakcija ili platna usluga u čijem izvršavanju odnosno pružanju sudjeluju platitelj pružatelj platnih usluga i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili samo jedan pružatelj platnih usluga koji posluje u Republici Hrvatskoj u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet
6. »*nadležno tijelo*« je tijelo koje je imenovala država članica kao nadležno, a u Republici Hrvatskoj nadležna tijela su Hrvatska narodna banka i Ministarstvo financija, Financijski inspektorat
7. »*naknade*« jesu sve naknade i troškovi koje potrošač plaća pružatelju platnih usluga za usluge povezane s računom za plaćanje ili u vezi s tim uslugama
8. »*nalog za plaćanje*« je instrukcija koju platitelj ili primatelj plaćanja daje svojem pružatelju platnih usluga, a kojom se traži izvršenje platne transakcije
9. »*novčana sredstva*« jesu novčanice i kovani novac, elektronički novac u smislu zakona kojim se uređuje poslovanje institucija za elektronički novac te novčana potraživanja prema pružatelju platnih usluga (knjižni novac)
10. »*okvirni ugovor*« je ugovor o platnim uslugama kojim se uređuje buduće izvršenje platnih transakcija, a koji sadržava uvjete otvaranja i vođenja računa za plaćanje
11. »*osnovni račun*« je račun za plaćanje koji ima obilježja iz članka 23. ovoga Zakona
12. »*pasivna kamatna stopa*« je kamatna stopa po kojoj pružatelj platnih usluga plaća kamate potrošaču na novčana sredstva na računu za plaćanje
13. »*platitelj*« je fizička ili pravna osoba koja ima račun za plaćanje i daje nalog ili suglasnost za plaćanje s tog računa ili, ako račun za plaćanje ne postoji, fizička ili pravna osoba koja daje nalog za plaćanje
14. »*platni instrument*« je svako personalizirano sredstvo i/ili skup postupaka ugovorenih između potrošača i pružatelja platnih usluga koje potrošač primjenjuje za iniciranje naloga za plaćanje
15. »*platna transakcija*« je polaganje, podizanje ili prijenos novčanih sredstava koje je inicirao platitelj ili primatelj plaćanja, bez obzira na to kakve su osnovne obveze iz odnosa između platitelja i primatelja plaćanja
16. »*platna usluga*« je usluga koja je kao platna usluga uređena zakonom kojim se uređuje platni promet
17. »*potrošač*« je svaka fizička osoba koja djeluje izvan svoje gospodarske djelatnosti ili slobodnog zanimanja
18. »*prebacivanje*« ili »*usluga prebacivanja*« je usluga iz članka 11. stavka 2. ovoga Zakona
19. »*prekogranična platna transakcija*« ili »*prekogranična platna usluga*« je platna transakcija ili platna usluga u čijem izvršavanju odnosno pružanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga, od kojih jedan pružatelj platnih usluga (primatelja plaćanja ili platitelja) posluje u Republici Hrvatskoj u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet, a drugi pružatelj platnih usluga (platitelja ili primatelja plaćanja) posluje prema propisima druge države članice
20. »*prešutno prekoračenje*« je iznos novčanih sredstava koji pružatelj platnih usluga prešutno stavlja na raspolaganje potrošaču, a koji prelazi pozitivno stanje na računu za plaćanje ili iznos ugovorenog prekoračenja
21. »*primatelj plaćanja*« je fizička ili pravna osoba za koju su namijenjena novčana sredstva koja su predmet platne transakcije
22. »*pružatelj platnih usluga*« je osoba koja prema zakonu kojim se uređuje platni promet smije pružati platne usluge
23. »*pružatelj platnih usluga koji obavlja prijenos*« ili »*PPU prenositelj*« je pružatelj platnih usluga koji prenosi informacije potrebne za prebacivanje
24. »*pružatelj platnih usluga koji je primatelj*« ili »*PPU primatelj*« je pružatelj platnih usluga koji prima informacije potrebne za prebacivanje
25. »*radni dan*« znači dan na koji posluje pružatelj platnih usluga kako bi se mogla izvršiti platna transakcija

26. »račun za plaćanje« je račun koji vodi pružatelj platnih usluga na ime jednog ili više potrošača, a putem kojeg potrošač može barem uplaćivati novčana sredstva, podizati gotov novac te izvršavati i primati platne transakcije, uključujući kreditne transfere u korist druge osobe ili od druge osobe

27. »ugovoreno prekoračenje« je iznos novčanih sredstava koji prelazi pozitivno stanje na računu za plaćanje, a koji pružatelj platnih usluga stavlja na raspolaganje potrošaču na temelju ugovora

28. »usluge povezane s računom za plaćanje« jesu sve usluge u vezi s otvaranjem, vođenjem i zatvaranjem računa za plaćanje, uključujući platne usluge i platne transakcije na temelju čekova i mjenica u skladu sa Ženevskom konvencijom o jedinstvenom zakonu o čekovima od 19. ožujka 1931. i Ženevskom konvencijom o jedinstvenom zakonu o trasiranim i vlastitim mjenicama od 7. lipnja 1930. i sličnim čekovima i mjenicama uređenim pravom država koje nisu stranke tih konvencija, bonova, putničkih čekova i poštanskih novčanih uputnica prema definiciji Svjetske poštanske unije te ugovoreno prekoračenje i prešutno prekoračenje

29. »trajni nalog« je instrukcija koju je platitelj dao pružatelju platnih usluga koji vodi platiteljev račun za plaćanje za izvršavanje kreditnih transfera u redovitim vremenskim razmacima ili na unaprijed utvrđene datume

30. »trajni nosač podataka« je svako sredstvo koje potrošaču omogućuje pohranu informacija upućenih njemu osobno na način da su mu one dostupne za buduću uporabu u razdoblju koje odgovara svrsi informacija i koje omogućuje reproduciranje pohranjenih informacija u nepromijenjenom obliku

31. »treća zemlja« je država koja nije država članica

32. »zakonito boravište u Europskoj uniji« je pravo fizičke osobe boraviti u državi članici na temelju prava Europske unije ili prava države članice, uključujući potrošača koji nema stalnu adresu i tražitelja azila na temelju Ženevske konvencije o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951., njezina Protokola od 31. siječnja 1967. i ostalih relevantnih međunarodnih ugovora.

(2) Svi izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

POGLAVLJE II.

TRANSPARENTNOST I USPOREDIVOST NAKNADA POVEZANIH S RAČUNOM ZA PLAĆANJE

ODJELJAK 1.

PRIMJENA ODREDBI OVOGA POGLAVLJA

Članak 4.

Odredbe ovoga poglavlja primjenjuju se na sve pružatelje platnih usluga koji potrošačima pružaju uslugu otvaranja i vođenja računa za plaćanje.

Informativni dokument o naknadama i pojmovnik

Članak 5.

(1) Pružatelj platnih usluga dužan je, prije nego što se potrošač obveže ponudom ili okvirnim ugovorom o računu za plaćanje, i to dovoljno unaprijed kako bi potrošač imao vremena za donošenje odluke o sklapanju ugovora, dati potrošaču informativni dokument o naknadama za najreprezentativnije usluge povezane s računom za plaćanje iz popisa iz stavka 9. ovoga članka na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka.

(2) Zajedno s informativnim dokumentom iz stavka 1. ovoga članka, pružatelj platnih usluga dužan je potrošaču dati i sve prethodne informacije za sklapanje okvirnog ugovora u skladu s odredbama zakona kojim je uređen platni promet kao i sve prethodne informacije za sklapanje ugovora o kreditu u skladu s odredbama zakona kojim je uređeno potrošačko kreditiranje.

(3) Informativni dokument o naknadama mora:

1. sadržavati nazive svih usluga iz popisa najreprezentativnijih usluga iz stavka 9. ovoga članka i naknade za one od tih usluga koje pruža, a ako ne pruža pojedinu od tih usluga, naznaku da tu uslugu ne pruža
2. biti kratak i samostalan dokument, napisan jasno, lako razumljivim riječima te slovima lako čitljive veličine
3. biti točan i ne smije biti zavaravajući
4. imati naziv »Informativni dokument o naknadama« i zajednički simbol na vrhu prve stranice u svrhu razlikovanja od drugih dokumenata
5. biti jednako razumljiv kada je tiskan ili fotokopiran u crno-bijeloj verziji, ako je izvorna verzija bila u boji
6. imati izjavu o tome da sadržava naknade za najreprezentativnije usluge obuhvaćene popisom najreprezentativnijih usluga iz stavka 9. ovoga članka i da su detaljne predugovorne i ugovorne informacije o svim uslugama, uključujući i naknade za usluge koje nisu na tom popisu, navedene u drugim dokumentima

7. biti napisan na hrvatskom jeziku i latiničnim pismom te na bilo kojem drugom jeziku dogovorenom između potrošača i pružatelja platnih usluga

8. sadržavati naknade u službenoj valuti Republike Hrvatske, a u drugoj valuti samo ako je tako ugovoreno između pružatelja platnih usluga i potrošača u skladu s propisima kojima se uređuje devizno poslovanje i

9. biti u formatu i sa strukturom određenom provedbenim tehničkim standardom koji kao delegirani akt donosi Europska komisija na temelju članka 4. stavka 6. Direktive 2014/92/EU i članka 15. Uredbe (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15. 12. 2010., u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1093/2010).

(4) Ako se jedna ili više usluga nudi kao dio paketa usluga povezanih s računom za plaćanje, informativni dokument o naknadama mora sadržavati naknadu za cijeli paket, usluge uključene u paket i njihovu količinu, kao i dodatnu naknadu za bilo koju uslugu koja prelazi količinu obuhvaćenu naknadom za paket.

(5) Pružatelj platnih usluga dužan je učiniti dostupnim potrošaču pojmovnik koji mora obuhvatiti barem nazive i definicije usluga iz popisa najreprezentativnijih usluga iz stavka 9. ovoga članka.

(6) Pojmovnik pružatelja platnih usluga mora biti napisan:

1. jasno i lako razumljivim riječima i slovima lako čitljive veličine te ne smije biti zavaravajući i
2. na hrvatskom jeziku i latiničnim pismom te na bilo kojem drugom jeziku dogovorenom između potrošača i pružatelja platnih usluga.

(7) Informativni dokument o naknadama i pojmovnik moraju u svakom trenutku biti lako dostupni potrošaču, uključujući i potrošača koji nije korisnik platnih usluga pružatelja platnih usluga, i to u:

1. elektroničkom obliku na mrežnim stranicama pružatelja platnih usluga, ako je to moguće i
2. prostorijama pružatelja platnih usluga kojima potrošač ima pristup.

(8) Na zahtjev potrošača pružatelj platnih usluga dužan je besplatno dati potrošaču informativni dokument o naknadama i pojmovnik na papiru ili na drugom trajnom nosaču podataka kojim se pružatelj platnih usluga uobičajeno koristi u tu svrhu.

(9) Hrvatska narodna banka podzakonskim propisom utvrđuje popis od najmanje 10, a najviše 20 najreprezentativnijih usluga povezanih s računom za plaćanje s nazivima i definicijama usluga kojima se potrošači najčešće koriste i koje potrošače izlažu najvećem ukupnom ili pojedinačnom trošku te koje podliježu naknadi najmanje jednog pružatelja platnih usluga u Republici Hrvatskoj.

(10) Popis najreprezentativnijih usluga iz stavka 9. ovoga članka Hrvatska narodna banka utvrđuje na način da se koristi, u mjeri u kojoj je to moguće, terminologijom regulatornoga tehničkog standarda s nazivima i definicijama usluga koji kao delegirani akt donosi Europska komisija na temelju članka 3. stavka 4. Direktive 2014/92/EU i članaka 10. – 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

(11) Hrvatska narodna banka svake četiri godine nakon objave popisa najreprezentativnijih usluga iz stavka 9. ovoga članka procjenjuje i prema potrebi ažurira taj popis. Hrvatska narodna banka obavještava Europsku komisiju i Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo o ishodu svoje procjene i, ako je primjenjivo, o tom ažuriranom popisu.

Izvjешće o naknadama

Članak 6.

(1) Ne dovodeći u pitanje odredbe zakona kojim je uređen platni promet koje se odnose na obvezu informiranja o izvršenim platnim transakcijama te odredbe zakona kojim je uređeno potrošačko kreditiranje koje se odnose na obveze u vezi s ugovorom o dopuštenom prekoračenju na tekućem računu, pružatelj platnih usluga dužan je za izvršene usluge povezane s računom za plaćanje najmanje jednom godišnje besplatno dati ili učiniti dostupnim potrošaču izvješće o svim obračunanim naknadama i kamatama iz stavka 5. ovoga članka.

(2) Potrošač pri ugovaranju načina davanja izvješća o naknadama iz stavka 1. ovoga članka ima pravo na izbor načina na koji će primiti to izvješće.

(3) Pružatelj platnih usluga dužan je pri ugovaranju načina davanja izvješća o naknadama iz stavka 1. ovoga članka ponuditi potrošaču primanje izvješća o naknadama na papiru.

(4) Neovisno o ugovorenom načinu davanja izvješća, pružatelj platnih usluga dužan je potrošaču, na njegov zahtjev, dostaviti izvješće o naknadama na papiru.

(5) Izvjешće o naknadama mora:

1. sadržavati:

- a) naknadu obračunanu za svaku uslugu i informaciju o tome koliko je puta ta usluga korištena tijekom odnosnog razdoblja, a ako je više usluga obuhvaćeno paketom, naknadu koja je obračunana za cijeli paket, informaciju o tome koliko je puta naknada za paket obračunana u odnosnom razdoblju te dodatnu naknadu koja je obračunana za bilo koju uslugu koja prelazi količinu obuhvaćenu naknadom za paket
 - b) ukupne iznose naknada obračunanih tijekom odnosnog razdoblja za svaku uslugu, za svaki pruženi paket usluga i za usluge koje prelaze količinu obuhvaćenu naknadom za paket
 - c) kamatnu stopu na ugovoreno prekoračenje ako se primjenjuje na račun za plaćanje te ukupni iznos zaračunanih kamata na ugovoreno prekoračenje u odnosnom razdoblju
 - d) pasivnu kamatnu stopu koja se primjenjuje na račun za plaćanje te ukupni iznos kamata koje je potrošač ostvario u odnosnom razdoblju i
 - e) ukupni iznos svih obračunanih naknada za sve usluge pružene tijekom odnosnog razdoblja
2. koristiti se, u mjeri u kojoj je to moguće, pojmovima određenima u popisu najreprezentativnijih usluga iz članka 5. stavka 9. ovoga Zakona
3. biti napisano jasno, lako razumljivim riječima te slovima lako čitljive veličine
4. biti točno i ne smije biti zavaravajuće
5. imati naziv »Izvjješće o naknadama« i zajednički simbol na vrhu prve stranice u svrhu razlikovanja od drugih dokumenata
6. biti napisano na hrvatskom jeziku i latiničnim pismom te na bilo kojem drugom jeziku dogovorenom između potrošača i pružatelja platnih usluga
7. sadržavati naknade u službenoj valuti Republike Hrvatske, a u drugoj valuti samo ako je to ugovoreno između pružatelja platnih usluga i potrošača u skladu s propisima kojima se uređuje devizno poslovanje i
8. biti u formatu i sa strukturom određenom provedbenim tehničkim standardom koji kao delegirani akt donosi Europska komisija na temelju članka 5. stavka 4. Direktive 2014/92/EU i članka 15. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

ODJELJAK 2. INFORMACIJE ZA POTROŠAČE

Članak 7.

- (1) Pružatelj platnih usluga dužan je u svojim predugovornim i promidžbenim informacijama namijenjenima potrošačima, kao i u ugovorima koje sklapa s potrošačem koristiti se pojmovima iz popisa najreprezentativnijih usluga iz članka 5. stavka 9. ovoga Zakona.
- (2) U informacijama iz stavka 1. ovoga članka pružatelj platnih usluga za označavanje svojih usluga, uz pojmove iz popisa najreprezentativnijih usluga iz članka 5. stavka 9. ovoga Zakona, može se koristiti i svojim nazivima.
- (3) Pružatelj platnih usluga može u informativnom dokumentu o naknadama iz članka 5. ovoga Zakona i izvješću o naknadama iz članka 6. ovoga Zakona uz pojmove iz popisa najreprezentativnijih usluga iz članka 5. stavka 9. ovoga Zakona koristiti se i svojim nazivima usluga pod uvjetom da se tim nazivima koristi kao sekundarnim oznakama za usluge iz tog popisa.

Usporedba naknada

Članak 8.

- (1) Hrvatska narodna banka na svojoj mrežnoj stranici objavljuje usporedbu naknada koje pružatelji platnih usluga naplaćuju potrošačima za usluge navedene u popisu najreprezentativnijih usluga iz članka 5. stavka 9. ovoga Zakona.
- (2) Objava usporedbe naknada iz stavka 1. ovoga članka sadržava:
- 1. jasne i objektivne kriterije na temelju kojih se provodi usporedba naknada
 - 2. ažurne informacije napisane jasno, lako razumljivim riječima, korištenjem pojmova iz popisa najreprezentativnijih usluga iz članka 5. stavka 9. ovoga Zakona te oznaku vremena posljednjeg ažuriranja
 - 3. cjelovit pregled tržišta ili njegova znatna dijela s jasnom naznakom prije prikaza same usporedbe naknada da objava usporedbe naknada nije cjelovit pregled tržišta
 - 4. uputu o načinu prijave netočnih informacija u objavi usporedbe naknada.
- (3) Pružatelj platnih usluga dužan je na svojoj mrežnoj stranici osigurati poveznicu s mrežnom stranicom iz stavka 1. ovoga članka.
- (4) Hrvatska narodna banka podzakonskim propisom određuje podatke koje su joj pružatelji platnih usluga dužni dostaviti za potrebe objave usporedbe naknada iz stavka 1. ovoga članka te način i rokove za dostavu tih podataka.